

# VERSLAG

Van de verkenner in Bergen NH  
Koen Petersen - 31 januari 2025

## INLEIDING

De gemeenteraad van Bergen is, mede op basis van het raadsonderzoek “(Bij)zonder besluit” en andere factoren tot de conclusie gekomen dat er geen vertrouwen meer is in een goede samenwerking met de burgemeester. Daarop heeft de raad op 8 oktober 2024 unaniem een motie van wantrouwen tegen de burgemeester aangenomen. Het is een belangrijke vraag hoe dit is gekomen.

Om antwoord te krijgen op deze vraag en een beter beeld te krijgen van de bestuurscultuur van Bergen heeft de Commissaris van de Koning mij aangesteld als verkenner. In deze rol heb ik de opdracht gekregen om de factoren die de aanleiding zijn voor de verstoorde bestuurlijke verhoudingen in kaart te brengen en advies te geven over het vervolg.

Om deze vragen te kunnen beantwoorden heb ik de afgelopen maanden gesprekken gevoerd met de voorzitters van alle raadsfracties, met de burgemeester en de waarnemend burgemeester, de wethouders, de gemeentesecretaris, assistent gemeentesecretaris en de griffier, de directeur van de BUCH-organisatie, vertegenwoordigers van bewonersorganisaties en nog verschillende andere betrokkenen. De gesprekken waren vertrouwelijk, in die zin dat uitspraken niet direct te herleiden zijn naar individuele gesprekspartners. Een volledige lijst van de gesprekspartners is opgenomen aan het eind van dit verslag.

Hieronder schets ik achtereenvolgens de conclusies van deze verkenning, met daarbij de achtergronden zoals die door mijn gesprekspartners zijn gegeven, en een advies over mogelijke vervolgstappen.

In de gesprekken heb ik bij iedereen grote betrokkenheid ervaren bij de gemeente Bergen, en een plezierige medewerking om mij te helpen binnen de looptijd van deze verkenning de hierboven genoemde vragen te beantwoorden. Graag bedank ik iedereen hiervoor. En *last but not least* bedank ik de medewerkers van het bestuurssecretariaat voor hun professionele en plezierige ondersteuning.

## CONCLUSIES EN WAARNEMINGEN

1. **Er is onder de betrokkenen in de Gemeenteraad, het College van B&W, en de ambtelijke top praktisch geen vertrouwen in de huidige burgemeester om in deze rol aan te blijven.**

Het bestuurlijk optreden van de burgemeester in de casus Het Bijzondere Huis leidde tot de motie van wantrouwen die door de gemeenteraad werd aangenomen.

Het ontbreken van vertrouwen om met deze burgemeester in de toekomst succesvol te kunnen samenwerken is eveneens terug te voeren op de bestuursstijl en de interpersoonlijke stijl van de burgemeester, waarmee niet elke betrokkene goed overweg kon.

Betrokkenen benadrukken tegelijkertijd dat de burgemeester een aimabele persoon is.

2. **Betrokkenen erkennen dat de startpositie van de burgemeester niet makkelijk was.**

De bestuurscultuur in Bergen kent een onrustige geschiedenis, waarin betrokkenen de cultuur karakteriseren in termen van wantrouwen, niet-transparant, met een gebrekkige vertrouwelijkheid en met veel praten óver elkaar in plaats van mét elkaar.

De spanning in het eerste college waarin deze burgemeester zijn opwachting maakte was al eerder hoog opgelopen door slechte persoonlijke verhoudingen tussen wethouders.

Het raadsbrede akkoord versterkte daarnaast de eenheid in de gemeenteraad tegenover het college.

De gemeenteraad heeft verder veel kritiek op het functioneren van de ambtelijke organisatie, en de ontwikkeling van de BUCH-organisatie.

Ook roeren veelal mondige bewoners zich vaak in publieke discussies.

De raadsenquête naar Het Bijzondere Huis – een casus waarvan de oorsprong lag in de periode voordat deze burgemeester werd aangesteld – zette de bestuurlijke verhoudingen nog verder onder druk.

**3. De factoren die hebben geleid tot de huidige situatie zijn divers, en hadden niet altijd een rechtstreeks verband.**

Het college en de gemeenteraad moesten eraan wennen om met een raadsbreed akkoord professioneel met elkaar om te gaan, terwijl tegelijkertijd de gemeenteraad actief zoekende is naar de juiste rolname. Men ging gemeenschappelijk door een leercurve.

In dezelfde periode was sprake van opgelopen spanning binnen de driehoek tussen burgemeester, gemeentesecretaris en griffier en een dalend vertrouwen in het vermogen van de burgemeester om in deze omstandigheden met de gerezen problemen om te gaan.

Hoofdrospelers reageerden soms emotioneel of ruw op elkaar – of op anderen – en beschadigden daarmee de persoonlijke verhoudingen.

Betrokkenen kijken kritisch naar de bestuurlijke organisatie en de kwaliteit van dienstverlening.

Bewoners bemoeien zich actief met hun gemeenschap, en zorgen voor politieke druk uit de gemeenschap.

Het ontrafelen van de casus Het Bijzondere Huis tijdens de raadsenquête gaf ruimte voor extra spanning, waarop tijdens de daaropvolgende gemeenteraadsvergadering van 8 oktober 2024 de motie van wantrouwen tegen de burgemeester werd aangenomen.

Bij elkaar heeft de combinatie van deze factoren geleid tot een “perfecte storm”.

**4. De eisen die alle betrokkenen stellen aan een eventueel mediation traject liggen erg ver uit elkaar.**

De verschillende hoofdrospelers zoeken de bereidheid om naar elkaar toe te groeien vooral bij de ander. Hierdoor kan de kans van slagen niet als heel groot worden ingeschat.

Ook heeft een aantal betrokkenen er hoe dan ook geen vertrouwen in dat – na alles wat is gebeurd – de onderlinge relaties nog voldoende kunnen worden hersteld.

**5. Praktisch alle betrokkenen adviseren een waarnemend burgemeester aan te stellen die in functie blijft tot na de Gemeenteraadsverkiezingen van maart 2026.**

Nadrukkelijk vragen betrokkenen om een burgemeester mét praktijkervaring – “gepakt en gemazeld” – bij voorkeur opgedaan in een vergelijkbare gemeente.

De verwachtingen die men van deze waarnemend burgemeester heeft zijn hoog, en staan verder uitgewerkt in het advies over het vervolg.

## ADVIES OVER HET VERVOLG

1. **De brede voorkeur van praktisch alle betrokkenen gaat uit naar het aanstellen van een waarnemend burgemeester, tot na de gemeenteraadsverkiezingen van 2026.**

Deze waarnemer moet een ervaren burgemeester zijn, “gepikt en gemazeld”, en fulltime beschikbaar.

Hij of zij moet de dynamiek van een raadsbreed akkoord begrijpen, verbindend zijn en boven de partijen kunnen staan, stabiliteit bieden, eenheid aanbrengen in de politieke en bestuurlijke organen, evenwicht herstellen in de driehoek, en als coach optreden voor de wethouders.

Ook wordt van de waarnemend burgemeester verwacht dat hij bijdraagt aan de verdere professionalisering van de BUCH-organisatie.

2. **De gemeenteraad staat open voor het verbeteren van het eigen functioneren, en daarmee kan nu al worden aangevangen.**

Veel fractievoorzitters hebben aangegeven dat de rolneming door de gemeenteraad nog kan worden aangescherpt. Zij beschrijven zichzelf als “lekenbestuur” en geven aan dat een trainingprogramma ze kan helpen beter te functioneren – bij voorkeur met de nieuwe raad na de verkiezingen van 2026.

Terugkerende discussiepunten zijn de rol van langzittende gemeenteraadsleden en van oud-wethouders in de raad. Hoewel partijen uiteraard zelf bepalen wie zij voor de gemeenteraad kandideren, kan het waarde hebben in een onderling gesprek hierover verwachtingen naar elkaar toe uit te spreken. Ook is het raadzaam transparantie te geven over de belangen en netwerken van gemeenteraadsleden in de lokale gemeenschap zodat hun posities beter kunnen worden begrepen.

Sommige fractievoorzitters hebben geopperd dat over deze onderwerpen mogelijk een “gentlemen’s agreement” tussen politieke partijen kan worden bereikt.

3. **De verhoudingen in de driehoek moeten worden hersteld.**

Het functioneren van de driehoek heeft geleden onder de verslechterde persoonlijke verhoudingen tussen de burgemeester, de gemeentesecretaris en de griffier. Hierdoor werd niet gezamenlijk geopereerd, en dit heeft de samenwerking tussen de burgemeester en de gemeenteraad bemoeilijkt.

Met de mogelijke nieuwe invulling van de positie van burgemeester, en een nieuwe gemeentesecretaris\* moeten nieuwe werkafspraken worden gemaakt en nagekomen, die zorgen voor evenwicht en genormaliseerde bestuurlijke verhoudingen. Onderdeel van deze afspraken moet zijn elkaar erop aan te spreken als de werkafspraken niet worden nageleefd.

4. **De burgemeester moet het voortouw nemen om namens Bergen de BUCH-organisatie verder te professionaliseren.**

De BUCH-organisatie speelt een belangrijke rol in de uitvoering van beleid, en alle betrokkenen vinden dat de kwaliteit van de organisatie – (mede) in het belang van Bergen – omhoog moet.

De BUCH-organisatie moet een heldere strategie ontwikkelen en lange termijnperspectief bieden. Dan weet de gemeente Bergen waar zij aan toe is, en dat helpt verwachtingen binnen de politieke en bestuurlijke omgeving beter te managen.

\* De gemeentesecretaris heeft buiten de gemeente Bergen een andere functie aanvaard.

## **DE VERKENNER HEEFT MET ONDERSTAANDE BETROKKENEN GESPROKEN**

### **Gemeenteraad fractievoorzitters**

- Arend Jan van den Beld – VVD
- Koos Bruin – Fractie Bruin
- Wilma Grooteman – CDA
- Peter van Huissteden – PvdA
- Mariëlla van Kranenburg – Ons Dorp
- Froukje Krijtenburg - GroenLinks
- Alexandra Otto – D66
- Sjaak Swart – Kies Lokaal

### **Burgemeesters**

- Lars Voskuil – burgemeester
- Marjan van Kampen-Nouwen – waarnemend burgemeester

### **Wethouders**

- Ernest Briët
- Yvonne Roos-Bakker
- Marco Wieseahn-Vrijman

### **Gemeentesecretaris en griffier**

- Martijn Schroor – gemeentesecretaris
- Thecla Engelsbel – assistent gemeentesecretaris
- Janne Pijnenborg – griffier

### **Overig**

- Thomas Andriessen – directeur BUCH
- Ad Anthonissen – oud-griffier
- Erik Bekkering – oud-wethouder
- Sandy Dekker-van der Vliet – voorzitter BIZ Egmond aan Zee
- Theo van Eijk – oud-kwartiermaker
- Hetty Hafkamp – oud-burgemeester
- Guda Kager en Jens – inwoners, NextGen Bergen
- Leontien Kompier – oud-informateur
- Steef van Leeuwen – BIZ Bergen Centrum
- Job van Meijeren – projectleider Necker
- Mareike Naumann – inwoner, Stichting Mooier Bergen
- Rob van de Pas – inwoner, Flessenpost uit Bergen
- Liselotte Verwaayen – gemeenteraadslid, lid werkgeverscommissie